

Протидія

насиллю в сім'ї

Сім'я — базова основа первинної соціалізації особи. Саме з родини починається процес засвоєння дитиною суспільних норм і культурних цінностей. Переважно від соціального мікроклімату в сучасній сім'ї, духовного й фізичного становлення в ній дітей залежить успішність розвитку й соціалізації дитини.

Із Закону України «Про попередження насильства в сім'ї»:

Домашнє насильство, або насильство в сім'ї, — це такі дії одного члена сім'ї стосовно іншого, які порушують громадянські права та свободи людини, або які призводять до фізичного, психічного чи морального страждання.

Причин виникнення насильства:

- 1) народження першої дитини, що поєднується з незрілістю батьків, низьким їх рівнем освіти;**
 - 2) неповні сім'ї — наявність лише одного годувальника, що зумовлює погіршення матеріального становища в сім'ї;**
 - 3) неналежні житлові умови, що викликають додаткову напруженість, яка може спровокувати насильство;**
 - 4) конфліктні або насильницькі стосунки між членами сім'ї — застосування насильства з метою вирішення сімейних конфліктів;**
 - 5) сім'ї з невизначеними сімейними ролями і функціями — непослідовними і суперечливими вимогами у вихованні дітей;**
 - 6) негативне ставлення батьків до соціального оточення та неадекватні очікування стосовно дитини;**
 - 7) алкоголізм і наркоманія батьків;**
 - 8) афективні порушення одного з батьків: агресивність, гіперсексуальність, дратівливість, ослаблений контроль за поведінкою, зниження критики;**
 - 9) нерозвиненість батьківських навичок і почуттів;**
 - 10) авторитарні методи виховання — покарання розглядається як найефективніший спосіб корекції негативної поведінки дитини.**
-

НАСИЛЬСТВОМ ВВАЖАЄТЬСЯ:

- **«Боулінг»** — фізичне залякування чи психологічний терор щодо дитини з боку групи її однолітків, спрямовані на те, щоб викликати в неї страх і тим саме підкорити її.
- **Фізичне насильство** — це будь-яке невикладкове завдання ушкоджень.
- **Сексуальне насильство** — це статеві стосунки із застосуванням фізичного насилля або використання безпорадного стану потерпілого для одержання сексуальних задоволень.

Насильством вважається:

- **Психологічне насилля** — це висловлена або прихована погроза, жорсткий контроль поведінки, відсутність у родині доброзичливої здорової атмосфери, що не сприяє здоров'ю, росту самооцінки дитини, вигадкування прізвиськ.
- **Економічне насилля** — полягає в позбавленні коштів або за-бороні працювати чи шукати роботу, переслідування, стеження, залякування, ізоляція від сім'ї та друзів.

Жертвами насильства в сім'ї стають:

- дружина чи чоловік;
- неповнолітні діти;
- перестарілі батьки чи родичі;
- немічні родичі чи інваліди;
- прийомні батьки.

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї:

- **насильство завжди здійснюється за попереднього наміру;**
 - **суть насильства полягає у порушенні прав і свобод конкретної лю-дини;**
 - **насильство є таким порушенням прав і свобод людини, що унемож-ливлює її самозахист;**
 - **насильство в умовах відсутності самозахисту призводить до певної шкоди**
-

Жорстоке поводження з дітьми:

- Фізичне насильство;
- Нехтування;
- Сексуальне насильство;
- Психологічне (емоційне) насильство.

Насильство над дітьми можна класифікувати за такими ознаками:

- **залежно від стратегії кривдника: явне та приховане;**
 - **за часом: те, що відбувається зараз, і те, що трапилось в минулому;**
 - **за тривалістю: одноразове або багаторазове, що триває довгі роки;**
 - **за місцем та оточенням: вдома - з боку родичів, в школі - з боку педагогів або дітей, на вулиці - з боку дітей або незнайомих дорослих.**
-

Типи жорстокої поведінки щодо дітей:

жорстокі фізичні покарання, фізичні знущання, побиття:

- побиття;
- штовхання;
- спроби удушення;
- викручування рук тощо;

дитина є свідком знущань над іншими членами сім'ї:

- батько б'є чи гвалтує матір у присутності дітей;
- «погану» дитину фізично карають у присутності «хорошої» дитини;
- дитина є свідком фізичних знущань над іншою людиною, що не є членом її сім'ї тощо;

сексуальне насильство, інцест:

- зґвалтування;
- нав'язування сексуальних стосунків;
- сексуальні дотики/поцілунки;
- інцест (кровозмішення);
- показ порнографії;
- залучення дитини до виготовлення порнографічної продукції тощо;

використання привілеїв дорослих:

- ставлення до дітей як до рабів чи слуг;
 - покарання, ставлення як до підлеглих;
 - ставлення як до своєї власності;
 - відмова повідомляти про рішення, що стосуються відвідин та опі-кунства.
-

Типи жорстокої поведінки щодо дітей:

злякування:

- використання свого росту, розмірів та сили;
- навіювання страху за допомогою розповідей, дій, жестів, поглядів;
- крики, стресогенна поведінка; жорстокість щодо інших істот;

погрози:

- кинути дитину; розлюбити дитину;
- самогубства;
- заподіяти фізичної шкоди;
- заподіяння шкоди іншим людям, тваринам, рослинам;
- силами зла, що покарають дитину тощо;

використання громадських установ:

- погроза покарання Богом, судом, міліцією, школою, спецшколою, притулком, родичами та психіатричною лікарнею;

ізоляція:

- контроль за доступом дитини до інших людей: бабусі/дідуся, од-нолітків, братів/сестер, батька/матері, інших людей;
 - контроль за перебуванням дитини у помешканні, заборона виходити з дому;
 - контроль за спілкуванням дитини з друзями, аж до перешкоджання спілкування за допомогою Інтернета;
 - зачинення дитини у коморі, сараї чи туалеті, чи у будь-якому закритому приміщенні вдома, у школі;
 - обмеження спілкування з дитиною, аж до повного ігнорування у спілкуванні;
-

Типи жорстокої поведінки щодо дітей:

емоційне насильство:

- приниження;
- використання скарг;
- використання дітей як довірених осіб;
- крики;
- непослідовність;
- присоромлення дитини;
- використання дітей у конфліктах між батьками;
- «торгівельна» поведінка одного з батьків щодо любові до дитини;

економічне насильство:

- незадоволення основних потреб дитини;
 - відмовами зволікання у виплаті аліментів;
 - занижений розмір державної допомоги одиноким матерям та ба-гатодітним сім'ям;
 - повна відмова дитині в грошах;
 - контролювання дитини за допомогою грошей;
 - розбазарювання сімейних грошей;
 - відмова дитині у підтримці;
 - використання дитини як засобу торгу при розлученні;
 - нав'язування дитині економічно обмеженого способу проживання без достатньої для цього потреби;
 - примушування дитини важко працювати.
-

Наслідки домашнього насильства:

- життя жертв у постійному страху;
 - брак позитивних почуттів;
 - потребу у самовираженні жінки і дітей не реалізовано;
 - катастрофічно занижена самооцінка жертв насильства, впевненість у тому, що вони ні на що не здатні;
 - обман як основна модель поведінки членів родини;
 - інформаційна депривація (брак важливої для життя сім'ї інформації);
 - життя у повному обмеженні свободи;
 - депресія як реакція жертви на насильство;
 - прийняття дитиною насильницької моделі існування сім'ї як норми;
 - агресивна, аж до злочинної, поведінка дітей та підлітків і багато інших.
-

Наслідки домашнього насильства

Вплив на поведінку дітей:

- бійки;
- конфлікти з оточенням;
- низька шкільна успішність;
- замкненість.

Виникнення емоційних проблеми :

- підвищена агресивність;
- знижений настрій;
- депресія;
- тривожність;
- страхи;
- нестійкість емоційної системи.

Безпосередні ознаки жорстокої поведінки в сім'ї з дітьми:

- агресивність, дратівливість;
- відчуженість, байдужість;
- перебільшена поступливість або обережність;
- сексуальна обізнаність (надмірна як на свої літа);
- біль у животі невідомої етіології;
- проблеми з їжею (від систематичного переїдання до повної від-мови);
- неспокійний сон, страхіття;
- нічне нетримання сечі.

Непрямі ознаки жорстокої поведінки з дітьми:

- надмірна секретність у взаєминах між дорослим і дитиною;
- страх дитини перед конкретним членом сім'ї, небажання залишатися з ним наодинці;
- дефіцит довіри до дорослих;
- іноді батьки не дозволяють дитині відвідувати школу, а діти, що відвідують школу, практично не беруть участі у шкільних справах, у них мало або зовсім немає друзів, вони відстають у розвитку, погано вчаться. Дитина намагається втекти з дому, жебракувати, скоїти самогубство.

Реабілітаційна робота з сім'ями

Організуючи роботу з неблагополучними сім'ями, слід чітко визначити поняття «сім'ї, яка опинилася в соціально небезпечному становищі».

Виділяють три аспекти цього терміна:

- **медичний** (сім'ї, де спостерігаються медико-біологічні відхилення у членів родини, яскраво виражені захворювання, що перешкоджають по-вноцінному функціонуванню родини);
 - **соціально-адміністративний** (родини, умови й рівень життя яких розцінюються як малопродатні або непридатні для проживання й розвитку);
 - **психолого-педагогічний** (родини, де порушені внутрішньо-сімейні та зовнішні соціальні зв'язки, що призводить до особистісної деформації членів родини).
-

Робота з неблагополучною сім'єю

**Основні види категорій дітей,
з якими часто доводиться працювати:**

- діти, які залишилися без опіки батьків, а також потребують соціальної допомоги та захисту;
 - діти, які перебувають під опікою;
 - діти з багатодітних сімей;
 - діти з неповних сімей;
 - діти з обмеженими фізичними можливостями (зокрема й ті які перебувають на індивідуальному навчанні);
 - діти з сімей «групи ризику».
-

Робота з батьками

Запорукою успішного виховання учнів є співпраця класного керівника з батьками, оскільки саме сім'я передусім впливає на процес розвитку особистості дитини. Тому важливе й відповідальне завдання вчителя — зробити батьків активними учасниками педагогічного процесу. Вирішення цього завдання можливе за умови, якщо в роботі будуть відображені наступні напрями діяльності класного керівника з батьками:

- *вивчення сімей учнів,*
 - *педагогічна просвіта батьків,*
 - *участь батьків у житті класного колективу,*
 - *педагогічне спрямування діяльності батьківської ради класу,*
 - *індивідуальна робота з батьками,*
 - *інформування батьків про хід і результати навчання, виховання й розвитку учнів.*
-

Батькам на замітку

Закон на захисті прав дітей:

- Адміністративний кодекс;
 - Кримінальний кодекс;
 - Кодекс України про шлюб та сім'ю;
 - Конституції України;
 - Конвенція про права дитини;
 - Декларація про права дитини;
 - Закон України «Про охорону дитинства».
-

Батькам на замітку

*Три нещастя очікують нас у житті:
хвороба, смерть і проблемні діти.*

- Якщо дитину постійно критикують, вона вчиться ненавидіти.
 - Якщо дитина живе у ворожнечі, вона вчиться агресивності.
 - Якщо дитину висміюють, вона стає замкненою.
 - Якщо дитина росте в докорах, вона вчиться жити з почуттям провини.
 - Якщо дитина росте в терпимості, вона вчиться сприймати інших.
 - Якщо дитину підбадьорюють, вона вчиться вірити в себе.
 - Якщо дитину хвалять, вона вчиться бути вдячною.
 - Якщо дитина росте в чесності, вона вчиться бути справедливою.
 - Якщо дитина живе в безпеці, вона вчиться вірити в людей.
 - Якщо дитину підтримують, вона вчиться цінувати себе.
 - Якщо дитина живе в розумінні й доброзичливості, вона вчиться знаходити любов у цьому світі.
-

П'ять способів вираження любові батьків до власної дитини:

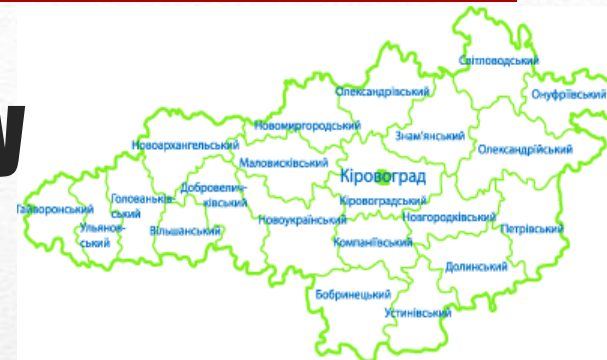
- Дотик;
- Слова заохочення;
- Час;
- Подарунок;
- Допомога.

- Набагато краще, ніж я очікував.
- Краще, ніж усі, кого я знаю. Саме на це ми давно чекали.
- Це зворушило мене до глибини душі.
- Ще краще, ніж колись.
- Для мене важливо все, що тебе хвилює, тривожить і радує.
- За кожним разом у тебе виходить краще.
- Молодець! Добре! Дивовижно! Чудово! Прекрасно! Грандіозно! Незабутньо! Разюче! Дотепно! Талановито! Незрівнянно! Гарно! Вже краще. Як у казці! Відмінно! Дуже чітко. Яскраво, виразно! Дуже ефектно! Чудовий початок! Ти просто диво! Ти на правильному шляху! Здорово! Ух!!! Вітаю!
- Ти сьогодні багато зробив.
- Для мене немає нікого, кращого за тебе.
- Навчи мене робити так само.
- Ти в цьому розібрався.
- Ти спритно це робиш. Це саме те, що треба.
- Отут мені без тебе не обійтися. Я знав, що тобі це під силу.
- Ти мені потрібен саме такий, який є.
- Ніхто не може замінити для мене тебе.
- Я пишаюся тим, що тобі це вдалося.
- Я просто щасливий!
- Я сам не зміг би зробити краще.
- Для мене дуже важлива твоя допомога.
- Працювати з тобою — просто радість!
- Ти мені необхідний.
- Я тобою пишаюся!

**Способи сказати
дитині
«Я тебе люблю»**

Куди звернутися у випадку насильства в сім'ї?

Першим кроком до подолання проблеми насильства в родині має стати її усвідомлення. Кожен, хто потерпає від насильства, має сказати "Ні!" насильству у власній родині. Не дозволяйте нікому принижувати та образати вас! Ви маєте право на безпечне життя без знущань та страху!

Якщо залишатися вдома небезпечно і це загрожує вашому здоров'ю чи життю, ви можете звернутися:

- до дільничного інспектора міліції;
 - до кримінальної міліції у справах дітей;
 - до центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
 - до управління у справах сім'ї, молоді та спорту міської держадміністрації;
 - до громадських організацій, які надають допомогу постраждалим від насильства;
 - до Міжнародного жіночого правозахисного центру "Ла Страда-Україна" - 0800-500-335 (стаціонарний), 386 (мобільний) - безкоштовна гаряча лінія.
-

Куди звернутися у випадку насильства в сім'ї?

- **ЯКЩО ВАШЕМУ ЖИТТЮ ЗАГРОЖУЄ НЕБЕЗПЕКА ТЕЛЕФОНУЙТЕ 102**
 - **Якщо ви стали ЖЕРТВОЮ або СВІДКОМ насильства телефонуйте за номером: 0800-500-335**
 - **Дзвінки безкоштовні: зі стаціонарного телефону або 386 – з мобільного для операторів: МТС, Київстар**
-

Метод МЛЯМЗ

М – мене
Л – люблять
Я – я
М – можу
З - робити

**Не економте доброти,
Не бережіть її на завтра.
Не бійтесь вчасно проказати,
Своє “люблю”, своє “прости”**

***Вчинки – погані,
дитина – все одно
хороша!***

***Будь ласка,
розмовляйте з дітьми!
Вони дуже потребують цього.***

МІНІСТЕРСТВО УКРАЇНИ У СПРАВАХ СІМ'Ї, МОЛОДІ ТА СПОРТУ

СТОП
насил'ству!

НАЦІОНАЛЬНА КАМПАНІЯ

**Презентацію підготувала соціальний педагог о
Навчально-виховного об'єднання «Олександрійська гімназія
ім. Т. Г. Шевченка - ЗНЗ I-II ступенів - школа мистецтв»
Задвірна Юлією Володимирівною**

2012-2013 н. р.